

Tina Jugovič

Filozofska fakulteta, Ljubljana; Filološka fakulteta, Katovice

DOI: 10.4312/SSJLK.55.163-169

Izobraževanje učiteljev slovenščine kot tujega jezika na univerzah v tujini – danes in jutri

V prispevku so predstavljene oblike in možnosti izobraževanja učiteljev, ki poučujejo slovenščino kot tuji jezik na univerzah v tujini. Krepi se zavest o posebnih znanjih in veščinah, ki jih v tujino napoteni učitelj potrebuje pri opravljanju raznovrstnih nalog: od poučevanja jezika, raziskovanja, organiziranja kulturnega življenja do skrbi za prepoznavnost Slovenije in slovenščine. Globalne družbeno-gospodarske spremembe vplivajo na prevrednotenje izobraževalnih ciljev in preoblikovanje študijskih programov, kar se odraža tudi v zahtevah univerze gostiteljice do napotnega učitelja slovenščine, zato mora ta s formalnim in neformalnim izobraževanjem stalno razvijati svoje splošne, didaktične in predmetnospecifične kompetence.

slovenščina kot tuji jezik, slovenščina na tujih univerzah, učitelj slovenščine kot tujega jezika, izobraževanje, poučevanje

The article presents the forms and possibilities of professional development for teachers of Slovene as a foreign language at universities abroad. Recent years have seen an increase in awareness of the specialist skills and fields of knowledge which a teacher sent to a foreign university needs to perform a variety of tasks, including teaching the language, researching, organising cultural events and spreading awareness of Slovenia and its language. Global socioeconomic changes have influenced the re-evaluation of academic goals and the reshaping of curricula, and have had an impact on the demands the host university has towards teachers of Slovene, who must therefore constantly develop their general, didactic and subject-specific competences in the course of formal and informal education and professional development.

Slovene as a foreign language, Slovene at foreign universities, teacher of Slovene as a foreign language, education, teaching

Vloge učiteljev slovenščine kot tujega jezika na univerzah v tujini

Lektorati in študijski programi slovenskega jezika, literature in kulture v študijskem letu 2018/19 delujejo na 62 univerzah po svetu. V prispevku se bomo omejili predvsem na evropske slovenistike; med njimi je kar 28 takih, na katerih lahko študenti pridobijo diplomu iz slovenščine, ponekod slovenistični študij lahko nadaljujejo tudi na drugi ali tretji stopnji. Slovenistika je v študijsko ponudbo uvrščena kot samostojni program, del dvopredmetnega študija ali pa kot (obvezni) izbirni predmet v okviru študijev, kot so slavistika, južnoslovanska filologija, prevajalstvo, srednjeevropske študije idr. Slovenistične predmete poučujejo domači učitelj, habilitirani učitelji in učitelji iz Slovenije, ki so večinoma izbrani in napoteni na tujo univerzo preko programa Slovenščina na tujih univerzah, ki ga koordinira Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.¹

Delo učitelja je zelo raznovrstno in dinamično. Poleg poučevanja slovenščine kot tujega jezika (v nadaljevanju STJ) in pogosto tudi drugih slovenističnih predmetov sodeluje pri oblikovanju študijskih predmetov in programov na univerzi gostiteljici, zavzema se za veljavo in razvoj slovenistike ter

¹ Podatki so bili pridobljeni v pogovoru z vodjo programa Slovenščina na tujih univerzah, Mojco Nidorfer Šiškovič, ter na spletni strani Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik (<https://centerslo.si/na-tujih-univerzah/>, dostop 10. 3. 2019).

skrbi za krepitev dialoga med visokošolskimi institucijami v Sloveniji in tujini. Učitelj študentom posreduje informacije o štipendijah, poletnih šolah ter o možnostih študija in opravljanja delovne prakse v Sloveniji. Poznavanje zaposlitvenih možnosti na strokovnem področju študente motivira pri odločitvi za študij in pri samem študiju, zato nekateri učitelji prirejajo t. i. karierne dneve, na katerih gostje predstavijo svoje delo, povezano s slovenščino oz. Slovenijo. Napoteni učitelj sodeluje tudi z diplomatsko-konzularnimi predstavništvi Republike Slovenije, slovenskimi društvi in kulturno-raziskovalnimi centri v domovini in na tujem. Pomembno je, da si učitelj prizadeva za prepoznavnost slovenskega jezika in kulture tudi izven akademskega okolja tako v širši javnosti kot v medijih, skupaj s študenti organizira srečanja s slovenskimi strokovnjaki z različnih področij, literati, nato z glasbenimi, gledališkimi in filmskimi ustvarjalci.² Pri pripravi in izvedbi tovrstnih prireditev učitelja označimo kot *plesalca*, *prevajalca* in še marsikaj vmes, saj pogosto prevzame vlogo organizatorja, moderatorja in tolmača, turističnega vodnika, ob priložnosti pokaže svoje kuharske, animatorske, plesne in nasploh umetniške veščine. Zaželeno je torej njegova odprtost za novo okolje in izkušnje, komunikativnost in kreativnost, po drugi strani pa se ga kot zaposlenega v akademskem okolju spodbuja k znanstvenemu raziskovanju.

Kdo je torej primeren za delo učitelja slovenščine na univerzi v tujini? Za to delovno mesto se lahko potegujejo kandidati, ki so pridobili univerzitetno slovenistično izobrazbo pedagoške smeri ali končali magistrski študij bolonjskega študija navedene smeri. V študijskem letu 2018/19 je Center za slovenščino na svetovne univerze napotil 32 slovenistov, med njimi 7 magistrstov znanosti, 7 doktorjev znanosti, prav toliko je tudi doktorandov. Bodoči učitelji morajo obvladati jezik države gostiteljice oziroma enega od svetovnih jezikov, ki je pretežno v rabi v državi gostiteljici. V izbirnem postopku imajo prednost tisti, ki že imajo izkušnje s poučevanjem STJ in organizacijo kulturnih dogodkov. Pogoji se lahko glede na posebne potrebe in zahteve univerze gostiteljice razlikujejo.³

Učim se, učim

V nadaljevanju predstavljamo možnosti izobraževanja za delovanje na področju STJ, in sicer v okviru študija slovenskega jezika in tudi drugih oblik izpopolnjevanja in usposabljanja. Bodoči učitelj STJ pridobiva izbrane (specialno)didaktične in predmetnospecifične kompetence med študijem slovenistike pedagoške usmeritve; na ljubljansko slovenistiko so predmeti s področja STJ umeščeni z bolonjsko prenovo študijskih programov, in sicer Slovenščina kot drugi in kot tuji jezik (od študijskega leta 2011/12) ter Poučevanje slovenščine kot tujega jezika (od leta 2016/17).⁴ Pri prvem predmetu se študenti seznanijo s temeljnimi vsebinami obravnavanega področja, drugi pa omogoča nekoliko bolj praktičen pristop pri obravnavi posameznih glotodidaktičnih poglavij, od načrtovanja

2 Poročila o izvedenih kulturnih prireditvah na slovenistikah na tujih univerzah so dostopna v arhivu *Letna poročila* na straneh Centra za slovenščino (<https://centerslo.si/na-tujih-univerzah/letna-porocila/>, dostop 10. 3. 2019).

3 Delovna mesta učiteljev slovenščine na tujih univerzah <https://centerslo.si/na-tujih-univerzah/delovna-mesta-uciteljev-slovenscine-na-tujih-univerzah/>.

4 Študijski program mariborske slovenistike vključuje predmet Slovenščina kot drugi/tuji jezik v EZ (dvopredmetni nepedagoški program druge stopnje), koprsko slovenistika ponuja Poučevanje slovenščine kot drugega/tujega jezika (na prvi stopnji) ter Slovenščina kot drugi/tuji jezik (pedagoški študij druge stopnje), medtem ko tovrstni predmeti na novgoriški slovenistiki niso zastopani.

do izvajanja učnih enot pouka. Predavanja dopolnjujejo hospitacije, slušatelji prisostvujejo pri predmetu Slovenščina kot tuji jezik, lektorat, namenjenem tujim študentom na Univerzi v Ljubljani, ki so vključeni v modul Leto plus.⁵ Vključitev predstavljenih študijskih vsebin in predmetov s praktičnimi vajami v času bolonjske prenove pomeni velik korak v razvoju slovenistične glotodidaktike, vedno močnejše zavedanje o posebnih pristopih pri poučevanju STJ pa kliče po nadaljnjih možnostih za pridobivanje posebnega znanja in kompetenc v okviru slovenističnega študija.⁶

Profesorji slovenščine, absolventi in diplomanti slovenščine lahko znanja s področja slovenščine kot neprvega jezika pridobijo na izobraževalnih seminarjih, ki jih vsako leto organizira Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. Na Začetnem usposabljanju za poučevanje slovenščine kot tujega jezika udeleženci spoznajo temeljne dejavnike pouka slovenščine kot neprvega jezika (npr. procese učenja jezika, različne tipe govorcev, metode in oblike pouka), znanje lahko razširijo in poglobijo na Nadaljevalnem usposabljanju, ki se posveča predvsem poučevanju slovnice, besedišča in posameznih sporazumevalnih dejavnosti.⁷

Pred prvim odhodom na univerzo gostiteljico se učitelj usposablja in uvaja za delo na tuji univerzi po posebnem programu, ki ga pripravi nosilec, tj. Slovenščina na tujih univerzah. Med izobraževanjem se učitelj natančneje seznanja z delovnimi obveznostmi in pogoji dela, delovanjem slovenistike, kamor je napoten, nato s formalnostmi, ki so vezane na zaposlitev in bivanje v tujini ter jih treba urediti pred odhodom. Tovrstno izobraževanje je vsakokrat prilagojeno glede na posebnosti delovanja slovenistike, bivanja in delovnih izkušenj izbranega učitelja. Usposabljanje vključuje tudi hospitiranje pri pouku slovenščine kot neprvega jezika, ki se izvaja na Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture.⁸ Neizmerno dragocene so informacije, ki jih novemu učitelju posreduje učitelj, ki z univerze gostiteljice odhaja. Napotitev namreč prinese velike življenjske spremembe, ki zadevajo ne samo dela, temveč tudi bivanje v novi deželi, družbi, jezikovni skupnosti, novem bivalnem in socialnem okolju. Treba je priznati, da je za vstop v novo življenjsko obdobje potrebna velika mera poguma. Strah pred neznanim in negotovost, s katerima se pogosto sooča novi učitelj, se premagujeta prav s temeljitim poizvedovanjem. Učitelj, ki je zaključil mandat na izbrani slovenistiki, lahko posreduje zelo konkretne, a tudi postranske informacije, kot so beleženje prisotnosti študentov, tehnična opremljenost predavalnic oz. urejanje davčnih obveznosti ali zdravstvenega zavarovanja idr., s katerimi si novi delavec lažje oblikuje sliko nove realnosti.

Center za slovenščino skrbi za stalno izobraževanje in strokovno izpolnjevanje svojih učiteljev, zato vsako leto junija, avgusta in decembra organizira dvo- oz. tridnevna izobraževanja, ki zajemajo vsebine s področja jezikoslovja, literarne vede, kulture ter didaktike.⁹ Del avgustovskih in decembrskih srečanj je posvečen izključno usposabljanju in potrebam učiteljev STJ v tujini. Učitelji se srečujejo tudi na Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture, na katerem vsak poučuje praviloma enkrat v treh letih. Takšne priložnosti so neprecenljive, saj pomenijo možnost za izmenjavo

5 Več o modulu Leto plus <https://www.uni-lj.si/studij/leto-plus/>.

6 Velja omeniti, da je velika večina na univerze v tujini napoteni učiteljev zaključila študij pred bolonjsko prenovo, kar pomeni, da se je s področjem STJ srečevala le občasno v sklopu drugih študijskih predmetov.

7 Več o Začetnem in Nadaljevalnem usposabljanju za poučevanje slovenščine kot neprvega jezika <https://centerslo.si/za-ucitelje/redni-seminarji/>.

8 Več o Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture <https://centerslo.si/seminar-sjlj/>.

9 Učitelji slovenščine, napoteni na univerze v tujini, se morajo letno udeležiti najmanj dveh od teh izobraževanj.

didaktično-metodičnih rešitev (t. i. festival dobre prakse) in izkušenj z organiziranjem kulturnih projektov, hkrati pa je to čas za povezovanje tudi na osebni ravni. Med študijskim letom se učitelji povezujejo na daljavo, prek e-poštnega seznama SiLektornet.

Za razvoj poklicnih kompetenc lahko učitelj veliko stori tudi sam. Učitelj – reflektivni praktik spremlja lastno delovanje, zaveda se svojih zmožnosti in šibkih točk. Kritična refleksija mu pomaga pri optimalizaciji tehnik in metod ter dela s študenti. Pomena refleksivne didaktične prakse in vseživljenjskega učenja se zavedajo tudi univerze – tako domača kot gostiteljice, zato ponujajo didaktično-metodične delavnice za visokošolske učitelje, kjer se seznanjajo s sodobnimi učnimi metodami, uporabo digitalnih orodij pri poučevanju, delom s študenti s posebnimi potrebami ipd.¹⁰ Učitelji so prav tako spodbujani, da nadaljujejo študij, se udeležujejo strokovnih konferenc in programov za mobilnost učiteljev.

Izzivi učiteljev v novi stvarnosti

Globalne družbeno-gospodarske spremembe se odražajo na prevrednotenju posameznih izobraževalnih ciljev na visokošolskih ustanovah. Fakultete si prizadevajo slediti pričakovanjem študentov, ki želijo biti s pridobljenim znanjem in veščinami bolj konkurenčni na dinamičnem trgu dela, zato oblikujejo nove študijske module z razširjenim humanističnim, ekonomsko-poslovnim in turističnim predmetnikom. Spremembam botrujejo tudi omejevalni finančni ukrepi, kadrovska zasedenost in prestrukturiranje organizacijskih enot. Našteti dejavniki vplivajo tudi na zahteve univerze gostiteljice do napotnega učitelja. Slednji pogosto poleg jezikovnih vaj iz slovenščine vodi tudi predavanja oz. vaje iz posameznih jezikoslovnih poglavij, npr. fonetike, oblikoslovja, skladnje. Poleg slovenističnih predmetov so mu zaupani predmeti s področja slovenske kulture, zgodovine, geografije, medijev, sodobnega filma in glasbe, turizma in gospodarstva. Tovrstne teme učitelji vključujejo tudi v praktični pouk slovenščine, sicer z jezikovnega vidika in strokovno manj poglobljenega. Obravnava sociokulturnih elementov ima poleg spoznavne tudi izjemno motivacijsko vlogo pri študiju jezika, kar so pokazali tudi izsledki ankete, ki je bila izvedena med študenti slovenščine na Poljskem (prim. Gojkošek idr. 2014; Jugović 2017). Kulturnocivilizacijske vsebine pri učenju tujega jezika so torej potrebne in tudi zelene, postavlja pa se vprašanje, kako dobro je učitelj seznanjen z njimi. Pomembno je, da učitelj pozna tudi strategije, tehnike in vaje, kako kulturne teme vključiti v jezikovni pouk; za krepitev sporazumevalne zmožnosti je vredno izbirati dejavnosti, ki spodbujajo razvoj štirih jezikovnih dejavnosti, hkrati pa razvijajo kulturno zmožnost, tako da se učenci zavedajo družbeno-kulturne pogojenosti rabe jezika, interpretirajo raznovrstne kulturne sisteme in navezujejo medsebojne stike (Aleksandrowicz-Pędich 2008: 135).

Na nekaterih slovenistikah učitelji izvajajo tudi predavanja oz. vaje s področja prevajanja in tolmačenja. Poleg razvite sporazumevalne zmožnosti v jeziku dežele gostiteljice mora učitelj poznati prevajalske strategije in tehnike ter obvladati uporabo prevajalskih orodij in drugih digitalnih tehnologij. Še večji izziv predstavlja prevajanje besedil z različnih strokovnih področij, kot so eko-

¹⁰ Kot primer navajamo vseslovensko operacijo Inovativne in prožne oblike poučevanja in učenja, katere namen je izboljšati kakovost visokošolskega izobraževanja, tako da omogoča študentom pridobivanje znanja in veščin, s katerimi se uspešno vključujejo v družbo in na trg dela. V projekt se je vključilo več kot 30 visokošolskih zavodov, posredniški organ je Ministrstvo za izobraževanje, šolstvo in šport.

nomija, pravo, naravoslovne vede ali informatika. Mnogi učitelji pred nastopom dela niso pridobili ustreznega prevodoslovnega znanja in izkušenj, zato morajo sami poskrbeti za doseganje tovrstnih kompetenc. Četudi učitelj ne vodi prevajalskih modulov, se pri svojem delu pogosto sreča s prevajanjem, npr. pri pripravi promocijskega gradiva in vabil za kulturne dogodke, ali pa je v vlogi mentorja prevodov, ki jih pripravljajo študenti.

Izražene potrebe po širjenju učiteljevih kompetenc vabijo k refleksiji in razpravi o izobraževanju in usposabljanju slovenistov, ki se odločajo za poučevanje STJ v tujini. Odpirajo se vprašanja, v kolikšni meri obstoječi študijski programi in dodatna izobraževanja omogočajo dobro pripravo za to delo, nadalje pa kako oblikovati standarde in programe izobraževanja za ta kader. Z druge strani je treba izpostaviti pomen učiteljevega do- in samoizobraževanja kakor tudi spremljanja hitro razvijajoče se glotodidaktične stroke. Premisleki o ustreznem usposabljanju učiteljev za delo na tujih univerzah niso novi. A. Vidovič Muha je leta 1999 pisala o prizadevanju, da se na tedanjem Oddelku za slovanske jezike Univerze v Ljubljani uvede »neke vrste specializacijo za tiste naše diplomante, ki se bodo odločili za slovenistično lektorsko delo na tuji univerzi [...], poudarki tovrstnega usposabljanja naj bi bili vezani na tri prvine: strokovno (slovenistično) vsebino s kontrastivnim vidikom, metodiko učenja slovenščine kot drugega/tujega jezika in na medstrokovno usposabljanje (kulturološki, zgodovinski, družbeno-politični idr. vidik)« (prim. Pirih Svetina 2008: 148). Po bolonjski reformi so vsebine s področja poučevanja STJ prisotne kot obvezni oz. izbirni predmeti, ne pa tudi kot specializacija ali poseben modul znotraj drugostopenjskega slovenističnega študija. Med razlogi za neobstoje posebnih študijskih profilov je zaposljivost kadra, ki bi bil izobražen zgolj za področje poučevanja slovenščine kot tujega jezika. Glede na relativno nizko število končnih uporabnikov STJ ne gre računati na visoko povpraševanje po tem kadru (Pirih Svetina 2009: 320). Motivov za oblikovanje izobraževalnega programa za pridobitev dodatnega, poglobljenega znanja na področju poučevanja STJ (na tujih univerzah) ne manjka, medtem pa ostaja vprašanje, kako ga oblikovati in kam v izobraževalnem sistemu ga formalno umestiti.

Na Poljskem npr. specialno izobraževanje za učitelje poljščine kot tujega jezika izvaja Šola poljskega jezika in kulture na Šlezjski univerzi v Katovicah in je organizirano kot podiplomski študij.¹¹ Zaključen podiplomski ali magistrski študij poučevanja poljščine kot tujega jezika je obvezen za vse učitelje, ki želijo delovati na tem področju. Jolanta Tambor,¹² predstojnica omenjene šole, meni, da se pogosto celo zelo dober učitelj poljščine kot prvega jezika ne more spoprijeti s poučevanjem poljščine kot tujega jezika, kar so pokazali primeri v tujino napotenih učiteljev, ki so imeli izkušnje samo s poučevanjem poljščine kot prvega jezika: v tujini so bili nezadovoljni tako učitelji, ki so se zavedali, da jim primanjkujejo izbrane kompetence, kot tudi učenci, ki jim učitelji niso mogli ustrezno razložiti jezikovnih pojavov. Po zaključenem programu študija poljskega jezika (torej v tem kontekstu prvega jezika) je učitelj zmožen predvsem analizirati jezikovne strukture, medtem ko so za učitelja glotodidaktika poleg analize pomembne tudi zmožnosti razčlenjevanja, razporejanja in povezovanja posameznih jezikovnih prvin. Takih kompetenc učitelj ne more pridobiti brez posebnega izobraževanja, ki omogoča spoznavanje slovnice prvega jezika v smislu znotrajjezikovnih pravil kot tudi

¹¹ T. i. podiplomski študij traja 3 semestre, predmetnik je dostopen na povezavi <http://www.sjkkp.us.edu.pl> (dostop 15. 3. 2019).

¹² Elektronska korespondenca avtorice z Jolanto Tambor, dne 23. 3. 2019.

poznavanje jezika v kontekstu drugih jezikov v tipološkem in genetskem sistemu. J. Tambor izpostavlja tudi pomen ustreznega izbora in posredovanja poučevanih vsebin, mdr. v kakšnem zaporedju jih predstavljati, kako pogosto jih ponavljati in kako jih povezati s kulturnim sporočilom. Refleksije J. Tabor se sicer nanašajo na poljsko stvarnost, a jih lahko prenesemo tudi na slovensko in drugo okolje.

Prispevek vabi k poglobljeni refleksiji o znanju in veščinah, potrebnih za učitelja slovenščine, ki poučuje na univerzah zunaj meja Slovenije. V premislekih velja upoštevati specifično samega dela v predavalnici kot tudi izven akademskega okolja ter različna pričakovanja univerz gostiteljic do napotenih učiteljev, hkrati pa tudi smernice vseživljenjskega izobraževanja, refleksivne didaktične prakse in medkulturne vzgoje. Slednje predvidevajo učitelja, ki se poklicno razvija s stalnim strokovnim izpopolnjevanjem, nadgrajevanjem kvalifikacij, s samoizobraževanjem ter z iskanjem novih področij in izzivov pri svojem delu.

Viri in literatura

- ALEKSANDROWICZ-PĘDICH, Lucyna, 2008: O zasadności rozwijania kompetencji interkulturowej w procesie nauczania języków obcych. Anna Maria Harbig (ur.): *Nauczanie języków obcych w szkole wyższej*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku. 125–136.
- Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. <https://centerslo.si/> (dostop 15. 3. 2019)
- Fakulteta za humanistiko. Univerza v Novi Gorici. <http://www.ung.si/sl/studij/fakulteta-za-humanistiko/> (dostop 13. 3. 2019)
- GOJKOŠEK, Mateja, JUGOVIĆ, Tina, ŠULER GALOS, Jasmina, 2014: Študij slovenščine na Poljskem z vidika študentov. Hotimir Tivadar (ur.): *Prihodnost v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*. 50. SSJLK. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 147–158. https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/Jugovic_Gojkosek_Suler.pdf
- Inovativne in prožne oblike poučevanja in učenja. https://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/projekti/projekti_2014_2020/inovativne_in_prozne_oblike_poucevanja_in_ucenja_inovup_2018_2022/ (dostop 30. 3. 2019)
- JUGOVIĆ, Tina, 2017: Pouk slovenščine kot tujega jezika z vidika sociokulturnih vsebin na izbranih univerzah na Poljskem. Petar Sotirov (ur.): *Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie (5)*. Lublin: Wydawnictwo UMCS. 175–184.
- KOBOS, Zuzanna Krystyna, PIRIH SVETINA, Nataša, 2009: Učenje in poučevanje slovenščine kot neprvega jezika v Sloveniji. Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 203–209. https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/28-Kobos_Pirih.pdf
- NIDORFER ŠIŠKOVIČ, Mojca, ZUPAN SOSIČ, Alojzija, 2009: Program Slovenščina na tujih univerzah kot del infrastrukture slovenščine in slovenistike. Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 279–283. https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/28-Nidorfer_S_Zupan-S.pdf
- Oddelek za slovanske jezike in književnosti. Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru. <http://www.ff.um.si/oddelki/slovanski-jeziki-in-knjizevnosti/index.dot> (dostop 12. 3. 2019)
- Oddelek za slovenistiko. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. <https://www.slov.si/> (dostop 12. 3. 2019)
- PIRIH SVETINA, Nataša, 2008: Slovenščina v mobilnosti, mobilnost v slovenščini (slovenščina kot J1, J2 in TJ). Milena Ivšek (ur.): *Jeziki v izobraževanju. Zbornik prispevkov konferenec*. Ljubljana, 25.–26. 9. 2008. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. 141–150. <https://www.zrss.si/pdf/zbornikJeziki2008.pdf>
- PIRIH SVETINA, Nataša, 2009: Izobraževanje za področje slovenščine kot drugega in tujega jezika. Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 315–321. https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/28-Pirih_Svetina.pdf
- Podyplomowe Studia Kwalifikacyjne Nauczania Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego. <http://www.sjkip.us.edu.pl> (dostop 15. 3. 2019)
- Slovenistika Koper. <http://slovenistika-koper.si/> (dostop 12. 3. 2019)
- Šola poljskega jezika in kulture na Šlezijjski univerzi v Katowicah. <http://www.sjkip.us.edu.pl> (dostop 15. 3. 2019)
- TAMBOR, Jolanta, predstojnica Šole poljskega jezika in kulture na Šlezijjski univerzi v Katowicah, elektronska korespondenca z dne 23. 3. 2019.

- VIDOVIČ MUHA, Ada, 1999: Slovenščina na tujih univerzah. Marja Bešter, Erika Kržišnik (ur.): *Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 27–33.
- ZAWADZKA, Elżbieta, 2004: *Nauczyciele języków obcych w dobie przemian*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.